

westfries | *archief*

jaarverslag **2018**

Het jaar 2018 stond in het teken van digitalisering en nadere ontsluiting.

Door de inzet van crowdsourcing werden vele duizenden documenten ontsloten en toegankelijk gemaakt. Een groeiende groep vrijwilligers werkt hier aan mee. In 2018 werden de bevolkingsregisters afgerond. Een nieuw, omvangrijk, project bestaat uit het toegankelijk maken van de notariële akten uit de periode 1552 – 1925.

Helaas moeten we constateren dat digitale ontsluiting soms ook belemmerd wordt door achterhaalde of juist nieuwe wetgeving. Zo kunnen bezoekers op onze studiezaal de gehele gedigitaliseerde beeldcollectie raadplegen. Maar de auteurswet maakt het onmogelijk om diezelfde collectie online ter beschikking te stellen. De recent ingevoerde AVG heeft er toe geleid dat we een gedeelte van het bevolkingsregister offline hebben moeten halen. Omdat er een hele kleine kans is dat er gegevens in staan van nog levende personen. Zo biedt de automatisering en digitalisering ons zowel nieuwe mogelijkheden als nieuwe onmogelijkheden.

Het Westfries Archief heeft aan het einde van het jaar, na jaren van voorbereiding een eDepot aangeschaft. Dit maakt het mogelijk om digitale informatie duurzaam te beheren en op te slaan. Een belangrijke stap in de ontwikkeling naar een papierloze bedrijfsvoering. Dit verslag biedt u een overzicht van onze activiteiten en aanwinsten over het afgelopen jaar. Ik wens u veel lees- en kijkplezier.

*Dirk Dekema,
directeur Westfries Archief*

Colofon:

© 2019, Westfries Archief, Hoorn

Beeldmateriaal: Westfries Archief

Vormgeving: Eric Mels

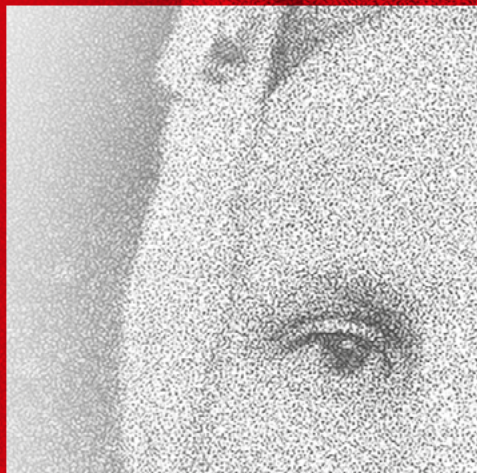
voorwoord

overheden

publiek

onze collectie

cijfers

overheden

In 2018 zijn belangrijke stappen gezet voor de realisering van een eDepot. Zodat in de toekomst de digitale archieven veilig, duurzaam en toegankelijk worden bewaard.

overheden

eDepot

Het Westfries Archief heeft in 2018 belangrijke stappen gezet voor de realisering van een regionale digitale archiefbewaarplaats. In nauwe samenwerking hebben de zeven Westfrieze gemeenten, WerkSaam Westfriesland, de Regionale Uitvoeringsdienst NHN en het Westfries Archief de voorwaarden bepaald voor de inrichting van deze basisvoorziening voor archivering, een eDepot. Leverancier DiVault is na een Europees aanbestedingstraject in december gestart met het bouwen en implementeren van het Westfries eDepot. Zodat alle digitale archieven ook in de toekomst veilig en duurzaam toegankelijk worden bewaard.

inspectie

Het Westfries Archief inspecteert de archieven van de aangesloten gemeenten. In 2018 heeft de archivaris van het archief aan de gemeenten rapportages uitgebracht met een beoordeling over de uitvoering van de Archiefwet door diezelfde gemeenten. Het oordeel is gebaseerd op het onderzoek van de archiefinspecteur. Als toetsingskader zijn de kritische prestatie-indicatoren van de VNG toegepast. Op basis van deze rapportages en gehouden

verificatiegesprekken heeft het interbestuurlijk toezicht van de provincie het oordeel “redelijk adequaat” gegeven aan de gemeenten over de uitvoering van de Archiefwet. Een prima score. Gemeente Koggenland scoorde goed met een “adequaat”.

Bij het onderzoek van de archiefinspecteur is in 2018 meer aandacht besteed aan het archiefbeheer bij de uitbesteding van een gemeentelijke taak. Daarover is in een aparte rapportage verslag gedaan aan de gemeenten met aanbevelingen om tot een goed archiefbeheer te komen. De gemeenten geven gezamenlijk invulling aan de uitwerking van de aanbevelingen.

landelijke bijeenkomst Adviseurs Digitale Informatie

In februari kwamen de adviseurs digitale informatie van de landelijke archieven bijeen in het Westfries Archief. Dit keer was er veel aandacht voor de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die in mei 2018 in werking trad en de gevolgen daarvan voor de archieven.

publiek

voorwoord
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

Een goede dienstverlening is belangrijk. In 2018 werd het voor bezoekers mogelijk om online stukken aan te vragen en tegelijkertijd een bezoek te plannen aan de studiezaal.

landelijke kwaliteitsmonitor dienstverlening archieven

In februari ontving het archief de uitkomsten van de landelijke kwaliteitsmonitor die in 2017 was afgenomen. De vragenlijst voor het Westfries Archief werd ingevuld door 97 personen.

Het gemiddeld rapportcijfer was 7,6. Dat is een verbetering ten opzichte van 2015, maar iets onder het landelijk gemiddelde van 7,9.

jaar	aantal keer ingevuld	rapportcijfer
2015	35	7,4
2017	97	7,6

publiek

studiezaal

Het Westfries Archief levert graag een goede dienstverlening aan zijn bezoekers. In 2018 zijn een aantal belangrijke verbeteringen doorgevoerd. Het is nu mogelijk voor bezoekers om stukken online, via de website van het archief, aan te vragen. Tegelijkertijd kunnen bezoekers de datum van hun bezoek doorgeven. Op deze manier liggen de stukken klaar op de studiezaal zodra de bezoeker het archief binnenkomt.

De studiezaalmedewerkers zijn in het voorjaar van 2018 gestart met een digitale looplijst. Alle aangevraagde stukken worden digitaal verwerkt. Op een tablet kan de studiezaalmedewerker zien waar een stuk in het archief staat en deze daarna snel aan de juiste bezoeker geven.

maand van de geschiedenis: opstand!

Opstandige Westfriezen trok tijdens de jaarlijkse Maand van de Geschiedenis in oktober veel belangstelling. Ruim tachtig geïnteresseerden bezochten het archief voor een interessante lezing met aansluitend een rondleiding door de depots.

publiek

presentaties

De vondst in het Westfries Archief van een muziekhandschrift van de Enkhuizer burgemeester Andries van Vossen (1637-1702) was in 2018 aanleiding voor verschillende activiteiten. Ontdekker Cor van Sliedregt uit Enkhuizen stelde een boekje samen over de vondst. Daarbij hoort een CD-rom waarop de melodieën uit omstreeks 1660 weer tot klinken worden gebracht door het muziekensemble De Zoete Inval.

In november ontving directeur Dirk Dekema het eerste exemplaar van boekje en CD-rom. Tijdens de presentatie trad De Zoete Inval op met instrumenten als de historische luit, de draailier en moderne instrumenten zoals gitaar, contrabas en trompet.

historische verenigingen

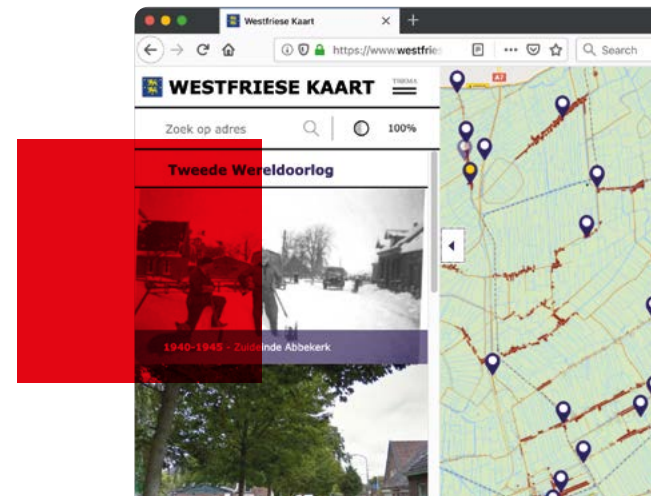
Medewerkers van het Westfries Archief bezochten verschillende historische verenigingen. In 2018 werden onder andere de historische vereniging De Cromme Leeck en de historische vereniging van Stede Broec bezocht. In een presentatie werden de leden van de verenigingen ingelicht over de functie van het Westfries Archief en de mogelijkheden van het doen van onderzoek op de studiezaal en de website. Ook werd verteld over de Westfries Kaart.

In juni organiseerde het Westfries Archief in samenwerking met het Westfries Genootschap een bijeenkomst over de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die in mei 2018 in werking trad. Tijdens deze bijeenkomst in het Westfries Archief konden de verenigingen kennis opdoen over de AVG en de gevolgen hiervan voor hun vereniging.

westfries kaart

De Westfries Kaart bestaat uit vijf overlappende kaarten uit de jaren 1910, 1940, 1970, 1990 en 2016. Op de kaarten zien bezoekers van de website de ontwikkeling van verstedelijking en verkaveling in Westfriesland. Op elke kaart staan ook verhalen, gekoppeld aan een thema. Bij elk verhaal staat een historische afbeelding en een foto van de huidige situatie.

In mei 2018 werden acht nieuwe verhalen over de Tweede Wereldoorlog aan de Westfries Kaart toegevoegd. Het zijn verhalen over Abbekerk, Lambertschaag, Andijk, Grosthuisen, Wadway en Westwoud. Bijzonder aan de Westfries Kaart is dat historische verenigingen meewerken aan het schrijven van nieuwe verhalen, de uitbreidingen op de kaart zijn mede aan hen te danken.

publiek

NGV

De Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) afdeling Oostelijk Westfriesland werkt nauw samen met het Westfries Archief. Op het archief organiseerde de regionale NGV in 2018 de afdelingsbijeenkomsten, voorouderspreekuren en tweemaal per jaar een basiscursus stamboomonderzoek. Daarnaast organiseerde de NGV (bijna) maandelijks interessante genealogische en/of historische lezingen voor haar leden en andere geïnteresseerden.

op televisie

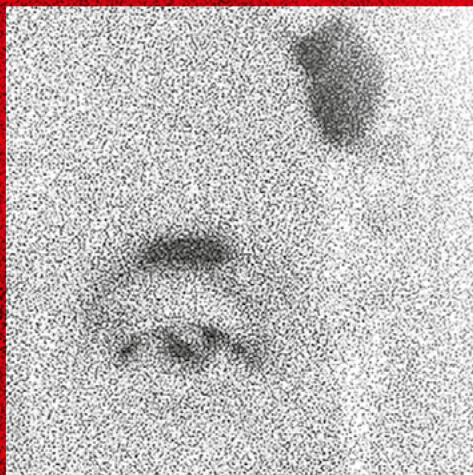
In 1944 werden Italiaanse soldaten ingekwartierd in Hoorn. Hans Bouwens, alias George Baker, werd in de Hongerwinter van 1944 geboren als zoon van een Italiaanse soldaat die hij nooit gekend heeft. In het programma *Andere Tijden* gaat Hans Bouwens op zoek naar zijn roots. Uiteraard werd er ook een bezoek gebracht aan Hoorn. In de aflevering, uitgezonden op 15 september, zijn prachtige oorlogsfoto's te zien uit de collectie Osinga die in het Westfries Archief wordt bewaard.

70 jaar Rotary Club Hoorn

De Hoornse Rotary Club vierde 9 januari 2018 haar jubileum in het Westfries Archief. Het geïnterviewde archief van de club werd tijdens deze feestelijk bijeenkomst overgedragen aan het Westfries Archief. Als verrassing had de Rotary Club een cheque met een donatie van 500 euro voor de Stichting Vrienden van het Westfries Archief.

onze collectie

Meer dan 1,2 miljoen scans van veel geraadpleegde bronnen werden in 2018 online geplaatst. En dankzij een grote groep vrijwilligers zijn de bevolkingsregisters nu ook doorzoekbaar op naam.

onze collectie

offline

Met het in werking treden van de AVG in mei 2018 werd het Westfries Archief verplicht om de scans van de gezinskaarten over de periode 1920-1940 offline te halen. Bij het vervallen van de openbaarheidsbepanking zullen de kaarten weer online worden geplaatst.

De beeldbank van het archief ging tijdelijk offline. In een uitspraak van de Rechtbank in Den Haag werd Erfgoed Leiden veroordeeld tot een boete vanwege het online publiceren van anonieme prentbriefkaarten. Een aanzienlijk deel van onze beeldbank bestaat uit afbeeldingen waarvan de auteur niet bekend is. Voor afbeeldingen waarvan de auteur (of nabestaanden) bekend is maakt het Westfries Archief afspraken over het gebruik. Zo wordt voor iedereen, bezoeker, archief en auteur, duidelijk wat er met welke afbeeldingen mag gebeuren.

In de loop van 2018 werd het zodoende mogelijk om steeds meer afbeeldingen weer online te zetten.

crowdsourcingsproject afgerond

In de zomer werd het online crowdsourcingsproject *Westfriezen Geregistreerd* afgerond. In recordtempo indexeerden de deelnemers van dit VeleHandenproject meer dan 100.000 scans van de bevolkingsregisters, dienstbodenregisters en volkstellingsregisters uit oostelijk Westfriesland.

Ruim 300 vrijwilligers waren betrokken bij het project. Samen voerden zij elke scan dubbel in, waarna deze door een derde vrijwilliger werd gecontroleerd. Dit leverde meer dan 1,5 miljoen namen op. De topinvoerder nam precies 20.000 scans voor zijn rekening met daarin 120.277 namen. Alle ingevoerde informatie, zoals namen, geboortedatum en geboorteplaatsen, is doorzoekbaar op de website van het Westfries Archief. Daar zijn ook alle scans van de registers raadpleegbaar.

MAIS-Flexis

Het Westfries Archief heeft in het voorjaar van 2018 de overstap gemaakt naar de SAAS-omgeving van MAIS-Flexis.

Bezoekers, vrijwilligers en medewerkers hebben geprofiteerd van deze ontwikkeling. Bezoekers kunnen nu thuis via de website van het archief stukken aanvragen zodat deze klaar liggen op de studiezaal op de gewenste bezoekdatum. Vrijwilligers kunnen makkelijker inloggen in de werkomgeving van het Westfries Archief. Op de studiezaal maken medewerkers nu gebruik van de digitale looplijst. Het halen en brengen van stukken verloopt daardoor efficiënter.

vrienden

Het Westfries Archief mag al jaren rekenen op de steun van een stabiele groep van zo'n tweehonderd vrienden. Als dank daarvoor werden de vrienden getrakteerd op een uitje.

De vrienden gingen op donderdag 31 mei naar het Nationaal Archief in Den Haag waar de tentoonstelling *de wereld van de VOC* werd bezocht. Ook werd de groep rondgeleid door de depots. Zo'n dertig vrienden gingen mee met het geslaagde uitje.

raadzelen...

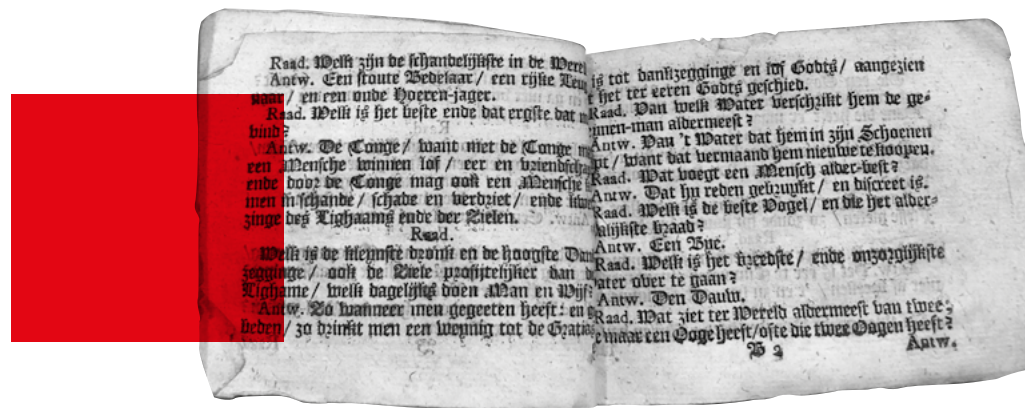
In 2018 benaderde een onderzoeker van de universiteit Leiden het Westfries Archief met de vraag of er 'raadzelen'-boekjes in de bibliotheekcollectie waren opgenomen. Raadselboekjes waren een soort puzzelboekjes vol met raadsels, na (veelvuldig) gebruik werden ze uiteindelijk vaak weggegooid. Er bleken zich drie van dergelijke raadsel-boekjes in de collectie van het Westfries Archief te bevinden, waarvan één dubbele titel.

De omvang van de boekjes zijn gering en ze zijn erg kwetsbaar. Daarom werd besloten ze te fotograferen, zodat de onderzoeker gemakkelijk aan de slag kon met de boekjes. Uit onderzoek bleek dat er maar weinig raadselboekjes uit de achttiende eeuw zijn overgeleverd. Er zijn slecht enkele exemplaren in heel Nederland bekend. De onderzoeker heeft de boekjes

uit de collectie van het Westfries Archief verder uitgewerkt en onderzocht.

U kunt de tekst van het boekje hier lezen: www.let.leidenuniv.nl/Dutch/Renaissance/RaadzelBoekjenKannewet1778.html

onze collectie

de oorlog van mijn vader

In april 2018 heeft Joost Schrickx zijn film *De Oorlog van mijn vader* overgedragen aan het Westfries Archief. Naast de film ontving het archief ook het niet-vertoonde filmmateriaal en de uitgebreide interviews met ooggetuigen. De film gaat over de executie van vijf verzetsmensen op het Kerkplein in Hoorn in januari 1945. De overdracht vond plaats bij het startpunt van de jaarlijkse stille tocht ter nagedachtenis van de geëxecuteerde verzetsmensen.

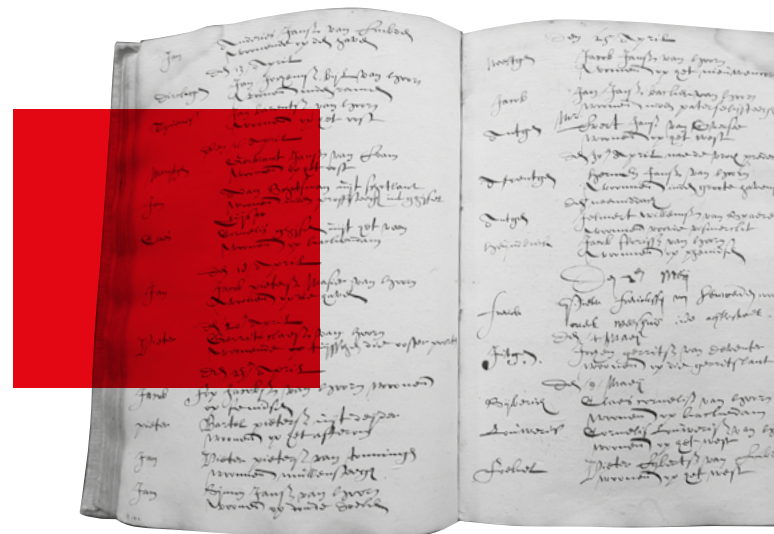

voorwoord
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

vrijwilligers

Het Westfries Archief kan al jarenlang rekenen op de inzet van een grote groep vrijwilligers. Een groot deel heeft zich in 2018 beziggehouden met het invoeren van gegevens uit de bevolkingsregisters in het VeleHanden-project *Westfriezen Geregistreerd*.

Daarnaast hebben vrijwilligers in 2018 meerdere indexen gemaakt op de oude Doop-, Trouw- en Begraafboeken (DTB-boeken). Zodat ook deze, soms zeer moeilijk leesbare collectie, voor elke onderzoeker doorzoekbaar wordt. Verder werkten vrijwilligers aan het invoeren van particulier archief, de fotocollectie en het koppelen van scans aan notariële akten en DTB-boeken.

1,3 miljoen scans online

In juli 2018 zijn de scans van de archieven van de Westfriese notarissen over de periode 1552-1925 digitaal beschikbaar gemaakt op de website van het Westfries Archief.

Het gaat om tienduizenden akten verdeeld over meer dan één miljoen scans. Notariële akten zijn een goudmijn voor historisch en genealogisch onderzoek. In 2019 starten vrijwilligers met het maken van indexen op de notariële akten zodat deze ook op naam doorzoekbaar zijn.

De scans van het oud-rechterlijk archief werden in november 2018 online geplaatst. Meer dan 300.000 scans vertellen het verhaal van de Westfriese rechtsgeschiedenis tot 1811. De rechtbanken van Westfriesland zetelden in de steden en in de veel kleinere plattelandsteden. Deze schepenbanken behandelden civiele zaken en strafzaken, van de kleinste vergrijpen tot de zwaarste misdaden.

voorwoord
overheden
publiek
onze collectie
cijfers

cijfers

Cijfers zeggen soms meer dan woorden.
Zo blijkt dat de website goed werd bezocht
in 2018 en dat het aantal doorzoekbare
personen flink is toegenomen.

cijfers

website	31-12-17	31-12-18	▲▼
Gebruikers	42.542	43.128	▲ +1,38%
Nieuwe gebruikers	41.461	42.298	▲ +2,02%
Sessies	99.123	116.461	▲ +17,49%
Aantal sessies per gebruiker	2,33	2,7	▲ +15,88%
Paginaweergaven website	1.138.712	1.305.068	▲ +14,61%
Pagina's per sessie	11,49	11,21	▼ -2,44%
Aantal doorzoekbare personen	1.745.027	2.175.212	▲ +24,65%

overige cijfers	31-12-17	31-12-18	▲▼
Studiezaalbezoekers	2.280	2.017	▼ -11,54%
Aantal archieven	2.292	2.331	▲ +1,70%
Aantal meters in beheer	6.300	6.353	▲ +0,84%
Aantal beelden *	161.500	55.411	▼ -65,69%
Aantal titels in bibliotheek	32.050	32.025	▲ -0,08%

*) Het aantal beelden in 2017 was een schatting van de totale hoeveelheid beelden, inclusief de ongeïntariseerde beelden. In 2018 is besloten alleen de geïntariseerde beelden te tellen. Het ongeïntariseerde deel, waarvan de precieze aantallen onbekend zijn, wordt momenteel beschreven.